

گفتمان ملی افغانستان در کجا قرار دارد؟ گفت و شنود خبر نگار "گفتمان" با رئیس گفتمان ملی افغانستان:

ناهید علومی

محترم عنایت نبیل بارکزی

طوری که خواننده گان ما آگاهی دارند چندی قبل جلسه شورای انسجام و هماهنگی گفتمان ملی افغانستان برگزار گردید.

در این نشست بر علاوه مسایل تشکیلاتی و استماع گزارشات بخشهای اجرایی این نهاد در رابطه به گسترش گفتمان بسوی یک ایتلاف بزرگتر و کار مشترک پنج نهاد ملی و دموکرات دیگر که با گفتمان ملی وجوه مشترک دارند نیز مطرح و بیان شد. اینک در این رابطه و همچنان پیرامون اوضاع جاری و نگاههای گفتمان ملی افغانستان گفت و شنودی با محترم عنایت نبیل بارکزی رئیس گفتمان ملی داریم. ناهید علومی: محترم بارکزی برداشت و نتیجه گیری شما از نشست شورای انسجام و هماهنگی نهاد گفتمان ملی چه بوده است؟

عنایت نبیل بارکزی: اولاً باید بگویم شورای انسجام و هم آهنگی در مدت زمان بین دو جلسه عمومی حرکت گفتمان ملی، عالی ترین ارگان تصمیمگیری در همه موارد یعنی در موارد پالیسی و تشکیلاتی میباشد. این شورا گزارش اقدامات و فعالیتهای انجام شده از فبروری سال جاری تا 12 اکتوبر 2023 را استماع نموده و دستآوردهای هیئت اجراییه و کمیسیونهای مربوطه را تحت رهبری دانشمند محترم حامد نوید در طول این زمان قابل قناعت خوانده و مورد ستایش قرارداد. نشست شوری و جریان جلسه در فضای هم آهنگی و به شبوه دموکراتیک به پیشرفته و در هر مرحله بی جلسه به سوالات شاملین جلسه توسط اعضای هیئت اجراییه پاسخ های قناعت بخش داده شد.

جای خوشی است که همه اشتراک کننده به من در نیل به اهداف دیدگاه حرکت گفتمان وعده همکاری داده و تعهد نمودند با جدیت بیشتر از پیشتر در جهت

تشخیص بهترین شیوه های عملی انجام خدمت صادقانه به مردم کشور و مساعد نمودن زمینه تحولات مثبت در کشور و تشویق، ترغیب طالبان به بازنگری تصمیمات غیر معقول شان و اتخاذ پالیسی های که در آن منافع ملی و رعایت حقوق شهروندان بخصوص دختران و زنان افغان در آن مضمر باشد، کار وپیکار نمایند.

همچنان اعضای شورای انسجام وعده نمودند برای جلب حمایت جامعه جهانی به منظور فشار آوردن بر طالبان به قبول تقاضاها، شیوه های معقولی را جستجو نموده و به هیئت اجراییه انرا پیشنهاد خواهند نمود. بصورت مختصر باید اظهار نمایم که نشست شورای انسجام یک نشست موفقانه بود.

ناهید علومی: از نگاه شما کار های انجام یافته بخشهای اجراییوی گفتمان ملی کافیهست یا هنوز کار های مهم تر پیشتر دارند؟

عنایت نبیل بارکزی: نهاد حرکت گفتمان ملی مانند همه نهادهای ملی و دموکرات دیگر وظایف خیلی دشواری را بخاطر و به امید تغیر مثبت در وضع دشواری که مردم افغانستان بنابر عدم موجودیت قانون اساسی و قوانین دیگری که نظم یک جامعه را در قرن بیست یکم تامین نموده و مردم ، بخصوص حقوق دختران و زنان افغانستان را تصریح نموده و آنها میتوانند از حقوق بلا انفکاک شان بهره مند شوند، در دستور کار خویش قرارداده است.

نبیل به اهداف تعیین شده، به آسانی وشاید هم در قصیرالمدت و بدون کار وتلاش وسیع در داخل وخارج کشور و بدون جلب حمایت جامعه جهانی وکشورهای اثر گذار ممکن نباشد. در چنین شرایط که دست یابی به نتایج دلخواه حتی قریب به آرزو آن میسر شده نمی تواند، دست آورد های هیئت اجراییه که توانسته است صفوف گفتمان را فشرده نگهداشته و ایتلافی با نهادهای همفکر دیگر ممکن ساخته است، می توان مثبت ارزیابی کرد. اما آنچه انجام شده است، مانند قطره یی در بحری از نیازمندیها است، بنا لازم است بیشتر ازپیشتر در جهت نبیل به اهداف حرکت گفتمان ملی که در مرحله کنونی از آن فرسنگها فاصله داریم به تلاش و کار و بیشتر پرداخته شود. روی این اساس بود که در نشست شورا ، یک معاونیت جدید ویک کمیسیون جدیدی برای کار با اعضای که جدیداً به گفتمان پیوسته اند مورد تصویب قرار گرفت، تا به موثریت بیشتر فعالیتهای حرکت افزوده شود. ولی هنوز کارهای خیلی بزرگتر و دشوارتری در برابر ما قرار دارد که امیدوارم با کارخستگی ناپذیر اعضای گفتمان ملی و نهاد های ایتلافی گفتمان بتوانیم به انجام آن توفیق یابیم.

ناهید علومی: ممکن است پیرامون نهاد های که در ایتلاف با گفتمان ملی قرار دارند اندک معلومات دهید که کدام نهاد ها است ودرجه موقفی قراردارند؟

عنایت نبیل بارکزی: محترم علومی صاحب این سوال شما دوبخش دارد. بخش اول ارتباط به نهاد های همکار و هم فکر گفتمان که شامل ایتلاف میباشد.

تعداد آنها به چهار نهاد می رسد. که عبارت اند از :

1 -حرکت ملی صلح وعدالت

2 -حرکت همبستگی ملی افغانستان

3- روند همدلی افغانستان

4- شورای انسجام مردم افغانستان

آنها هم مانند گفتمان ملی در جهت بهبود اوضاع و راههای عملی نیل به آن تلاش مینمایند. البته بر اساس سند ایتلاف بعد از این همه نهاد های شامل ایتلاف تلاش های شانرا در چوکات ایتلاف و به مشوره هم به پیشبرده و در موارد مختلف مربوط به کشور موقف واحد داشته و اعلامیه واحد صادر نموده اند. در سایر اقدامات هم در پهلوی هم یکجا بکار خواهند پرداخت. من با رهبران دو نهادی که در بالا از آنها نامبردم آشنایی نزدیک داشته و در جریان انجام وظیفه در افغانستان ارتباط کاری نزدیک با هم داشتیم.

آنها را انسان های با دانش، تجربه باارزشی در عرصه حکومت داری که برای مذاکرات با حکومت سرپرست طالبان از اهمیت خاصی برخوردار است، و دارای اراده قوی به خدمت گذاری به کشور و تلاش برای تغییرات مثبت در جهت بوجود آمدن یک حکومت قانونمدار که بر مبنای یک قانون اساسی که از طرف نماینده گان مردم افغانستان مورد تایید قرار گرفته باشد، انسان های با تعهدی تشخیص نموده ام. در مورد بخش دوم سوال شما باید گفت: با وصف اینکه تا کنون طالبان به صحبت در مورد تغییرات مهم و بنیادی در بعضی عرصه ها تمایل جدی نشان نداده اند و در برابر سوالات اکثراً حاشیه روی میکنند، شاید این موقف آنها در جریان مذاکرات با آنها (اگر میسر شود) تغییر بخورد. نشانه های ضعیفی اینجا و آنجا در مورد دیده شده. بنا نباید با بی حوصله گی از تلاش دلسرد شد، عمر ملتها و تغییرات بنیادی در کشور همیشه زمانگیر است. تلاش را باید ادامه داده و امید را نباید از دست داد. گفته اند " دنیا به امید خورده شده است."

ناهید علومی: در مرحله کنونی ممکن است از وفاق ملی سخن گفت؟ آیا میتوان به وفاق منطقوی و جهانی در قضیه افغانستان نایل آمد؟

عنایت نبیل بارکزی: خانم علومی شما به یک نیاز جدی و حیاتی کشور یعنی وفاق ملی، اشاره کرده و به وفاق منطقوی و جهانی در مورد افغانستان تماس گرفتید. یکی از دلایل عمده که کشور ما بعد از کودتای بیست و شش سرطان که در آن شاهی مشروطه را که با در نظر داشت وضع سیاسی منطقه در آن زمان می توان گفت دموکرات ترین رژیم بود، سقوط داد، به مصایب بی شماری مواجه شده و بالاخره در شرایط ناهنجار کنونی قرار داریم، کمرنگ شدن تدریجی وفاق ملی است، که در جریان زعامت شهید داوود خان پایه های اول آن گذاشته شد. با شهادت داوود خان و بقدرت رسیدن نظامیان کودتاچی و سیستم یک حزبی که لحظه یی بخواست ملت توجه نکرده و حتی یکبار هم به آرای مردم مراجعه نکرد، وفاق ملی ضربه نهایت بزرگی را متحمل شده مردم کشور به دوگروپ متخاصم طرفدار و مخالف دولت تقسیم شده به جان هم افتیده به کشتن یکدیگر و تخریب وطن پرداختند. با سقوط حکومت و ختم این مرحله ده سال کامل افغانستان در تاریکی و وحشت قرار گرفته و نه تنها خبری از وفاق در میان نبود، بلکه تنظیم های جهادی که جانشین دولت داکتر

نجیب الله، شهید شدند، آشکارا خصومت قومی، زبانی، منطقوی و مذهبی را پیشه نموده، دامن زده و زمینه کشت و کشتار بیشتر هموطنان و تضعیف وفاق و اتحاد ملی را سبب شدند. اتحاد ملی خدشه دار شده و در زمان حکومت دوره اول طالبان هم احیا نشد

با سقوط طالبان و حضور نظامی امریکا و ناتو و کنفرانس بن که منجر به احیای قدرت اتحاد شمال گردید، خود خواهی و زور گویی، چور چپاول و بی احترامی و ارزش ندادن به طیف وسیعی از پشتونها، وفاق ملی چنان صدمه دید که امید به احیای آن به صفر تقرب نمود. حالا که دوباره طالبان به قدرت رسیده اند و به گونه یی اشتباهات حکومت های قبلی و گروه ها و تنظیم های جهادی از جمله، انحصار گرایی، را تکرار می نمایند، و عده فرصت طلب برای کسب نام، شهرت و منفعت شخصی و گروهی با سردادن سروصدای خاینانه تجزیه و نفی افتخارات کشور ما افغانستان، مشکلات زیادی در راه احیای وفاق و اتحاد ملی که اجداد ما از جان و دل به آن معتقد بودند، بمیان آورده اند.

اما وفاق منطقوی و جهانی. طوریکه شما می دانید هدف اساسی دولت ها در عرصه روابط بین المللی حفظ منافع ملی شان است. بناً کشور ها زمانی در مورد افغانستان یا سایر مسایل جهانی موقفی اتخاذ می نمایند در قدم اول بفکر منفعت ملی خود میباشند. متأسفانه کشور های بزرگ جهان و قدرت های تاثیر گذار منطقه در رابطه به افغانستان، نه تنها دارای منافع ملی مشترک نیستند، بلکه تضاد منافع دارند. منافع امریکا و متحدینش با منافع روسیه، چین و ایران در تضاد است و منافع ملی هند درست در مقابل خواسته های چین و پاکستان که هر دو در حالت بلعیدن منابع طبیعی افغانستان میباشند، است. بناً ما در برابر مشکل بزرگی قرار داریم. این وضع مشکل زمانی تغیر می یابد که این صف آرایی ها تغیر خورده و یا راهی که همه انرا به منافع ملی خود بدانند تشخیص داده و بکار گیرند. در این مورد مطلبی از جورج واشنگتن اولین رییس جمهور امریکا بخاطرم رسید.

از جورج واشنگتن پرسیدند که چطور می توان دوستی با کشور ها را بمیان آورد؟ وی در پاسخ صرف یک کلمه گفت " منافع!"

پرسنده گان توضیح بیشتر خواستند، او گفت منافع مشترک است که انسانها و کشورها را باهم دوست و دشمن می سازد. حالا وفاق ملی در این دنیای پر تشنج و این همه تضاد منافع کشورهای بزرگ، قدرتهای منطقوی و کشورهای همسایه که دویا سه آن با ما دشمنی دیرینه دارند، اگرچه ناممکن نیست، ولی کار دشواری است. من گفتم ناممکن نیست، بلی زمینه های مشترک همکاری در عرصه های مبارزه علیه تروریسم، مواد مخدر، جرایم سازمان یافته، حل مشکل مهاجرین، حل مشکل آبهای فرامرزی، تجارت ترانزیت و بسا مسایل دیگر وجود دارد، که اگر با تعقل و انصاف به آنها رسیده گی شود، زمینه همکاری کشور ها مساعد شده و امیدواری های برای وفاق منطقوی و جهانی در رابطه به کشور ما را بوجود خواهد آورد.

ناهید علومی: بارکزی صاحب از وقت تان متشکریم.

